NASCENTI VIRGINI VNIVERSITATIS OBSEQVIA

Tripartito celebrata

à

POMPEIO COLVMNA ROMANO.
BALTHASARE AGVSTINO SENENSI.
IOANNE BAPTISTA RAGGIO GENVENSI.
Sem. Rom. Conuict.

ROMAE,
Ex Typographia Francisci Corbelletti.
MDCXXXIII.

SVPERIORVM PERMISSV.

NASCENTI VIRGINI VNIVERSITATIS OBSEQVIA

Tripartito celebrata

à

POMPEIO COLVMNA ROMANO.

BALTHASARE AVGVSTINO SENENSI.

IOANNE BAPTISTA PACCO GENVENSI.

Sem. Rom. Conuict.

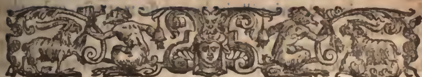

ROMAE,

Ex Typographia Camilli Cauallerij.

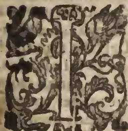
MDCXXIII.

SVPERIORVM PERMISSV.

LACTENTIS VIRGINIS NVTRIX DIVINITAS.

Oratio habita A POMPEIO COLVMNA ROMANO.

MAGINEM Diuinitatis in nascente Virgine (Aud.) simillimis expressam mirificè lineamentis vidit, amauit, complexa est festiuissime ipsa Diuinitas; nec indecorum sibi duxit, viuum hoc magni Numinis simulacrum omnibus absolutum numeris studiosius educare; nec alienum à sublimitate diuina, Dei Matris esse nutricem, eaque vbera diuino lacte distendere, à quibus ducturus esset vitam, & alimentum Deus: quod si nutricis mores vnà cum lacte coalescunt in pueris, hæc Virgo, quæ pœnè Deus mortalibus visa fuit, quam habuisse nutricem dicenda est, nisi Augustissimam Diuinitatem? Debebantur illi diuinæ mammæ, cuius sanguis abiturus erat in Dei sanguinem; debebantur blandimenta Diuinitatis illi, quæ Dei delicium, & voluptas erat: & quæ postea cum ipso Deo sub humanis induuijs mixtum, & complexum quoddam esse debebat, debuit ab infantia in diuinis complexibus enutriri. Certatum est igitur peramanter inter diuinas perfectiones in obeundis sedulæ nutricis partibus infantulæ Virgini; Ac primùm quidem Sapientia diuina suæ dulcedinis vbera lactenti statim admouit, vt quod beatis mentibus in cœlo cibus est, cœli Reginæ lac

 esset

esset in terris; nec prius illa inciperet esse mortalis, quàm pleno immortalitalis delicijs epulo vesci; sugebat gratissima Deo puella diuinæ sapientiæ nectar, sed non magis haurire Deum ipsa prosperabat, quàm Deus illi sese infundere gestiebat: patebant illi diuinitatis arcana, per quam mortalibus aditus patebat ad Deum; sine velo caliginis, ac famulantium tenebrarum obtentu decor diuinus illi familiariter explicabatur, à qua velamen corporis, tegumenque humanitatis erat diuina claritas acceptura; Non lex, nec moderatio seruabatur in diuina copia sapientiæ in Virginem transfundenda, cum supra legem, modumque mortalitatis, diuinæ cognatione naturæ ad diuina magis accederet, quam humana: Nihil est tam obscurum, tam varium, tam implicitum in humanæ Vniuersitate doctrinæ, quod omnium dominam, ac moderatricem lateret; nihil in Angelorum Philosophia tam arduum, tam sublime, tam inaccessum, quod non Reginæ pedibus vna cum ipsis Angelis sterneretur; nihil in Regia Diuinitatis tam clausum, tam abditum, tam à creata mente remotum, quod, quantum mortali fas est, ipsius Dei filiæ, matri, sponsæ, suo veluti iure non laxaretur; & quæ ad diuina solùm tractanda destinabatur, ab initio plenissima cognitione Diuinitatis fuerat imbuenda. O diuinam Infantulam copiosissimo Dei lacte saginatam! O diuini oblectamentum amoris inter vices amabiles vel nutrientis, vel lactentis Dei! cui supra fidem, admirationemque naturæ datum est, & vbera Diuinitatis abundè sugere, & gestare tuamet vbera sugentem Deum. At verò quæ diuina scientia veluti lacte fruebatur, quibus par erat obuolui fascijs, nisi pulchritudinis diuinæ luminibus? Contextas ergo virtutum omnium nitoribus fascias, primæque innocentiæ inspersas auro Virgini detulit diuina formositas, vt suas ibi diuitias exponeret, vbi Dei deliciæ cumulabantur. Illis Puellam circumligat, vt assuescerent humana diuinis constringi prius in matre, quàm in filio arctissimè copulari. Ornatur diuinæ magnificentiæ supellectile, diuinitatis sacrarium in terris, Deique solium Dei opibus decoratur; Diuinæ claritatis radij spiræ fasciarum sunt Virgini, vt hoc diuini cæli breuiarium, eo certè mundi cælo esset præstantius, quod illi vix pauca signa stellulis Zonam conficiunt, huic Sol ipse in spiras flectitur fasciarum; ibi Sol vt imperator attollitur, hic substernitur vt amictus; ibi lumen ab vno Solis fonte parciùs deriuatur, hic quidquid est, fons luminis & Sol est. Nec certè fascijs impares

pares

pares instrauit cunas diuinæ potentia immensitatis: quid autem amictam Sole magis deceat, quàm siderum cunæ, & prodigiorum luminibus instratus lectulus? Sidera sunt in cælo diuinitatis, virtutis omnipotentis miracula, quibus per noctem mortalitatis creatis mentibus lux immortalis affulget; atque hæc meritò miracula cunarum loco Virginem suscepere, vt quæ omnium erat maximum Dei prodigium, inter cæterorum obsequia conquiesceret. Ab ipsa meri nihili inanitate vocat in rerum lucem quidquid vnquam libuerit diuina potentia; atque ea omnia subdere se iussit huic infanti, & tanquam omnium dominæ famulari subiecta; vt iam tum sanciretur ius illud portentosum, & inauditum, ne quid posset imperare Deus filius auctoritate Personæ, quod matri simul non pareret iure materno. Miraculum censetur in primis, quod est supra vires, ordinem que naturæ; quæ igitur illi miracula non substernantur, quæ quanta quanta est, supra naturæ ordinem, viresque est, cuius imperia naturæ pro lege sunt, quam creatæ rationis admiratur natura, cui subditus, quippe filius, paret Deus? Sed quid ego de cunis loquor substratisque miraculis, quando iam video in diuinæ Charitatis vlnis Virginem collocatam? In illis enimuerò suauissimè quiescit puella, cuius sola quies solus amor diuinus esse potest; ibi dulcissimos capit somnos, vbi ipsa dormiente vigilat cor eius, Deus, diuinusque illi amor agit excubias. Quod si præ amore languendum erat infantulæ, vbi langueret aptiùs, quàm in amoris sinu, vt languor ille animi deficientis in Deo, diuinæ charitatis amplexibus fulciretur? quin & vulneratum Dei cor, oculorum amantissimo ictu, quę remedia vulneri meliùs admoueret, quam ipsam vulneris causam, vt quod amoris ictu sauciauerat, amoris etiam calore sanaret? Præuertit humana beneficia diuina liberalitas, & prius pœne remuneratur, quàm accipiat: quiescendum erat in sinu Virginis infanti Deo, & hoc ipsum prius rependere matri voluit, vt Charitatis vlnis ante ipsam gestaret vt nutrix, quàm ab illa gestatetur vt matre. Verum ne quid amantissimę nutricis desiderari posit à Virgine, omnia prorsus experta est blandimenta ab altrice Diuinitate. Quoties illi tulit oscula mellitissima diuina sanctitas? Quoties Dei candor osculo sibi sponsam delegit candidissimam Virginitatem? si enim olim in terris obuię Iustitia & Pax osculatę sunt, quę certe fuere oscula sanctitatis diuinę in purissimam Virginitatem tunc primùm ortam in terris? Et,

si filius post vbera Virginis degustata, vino, & vnguentis optimis præstantiora, oscula materni oris ardenter erat expetiturus, quo pacto diuina oscula denegari poterant eidem paruulæ, cui Diuinitatis vbera concedebantur? Illi præterea suauissimam næniam modulabatur vox ipsa diuina, & Verbum Patris; quia nihil illi sonare poterat, quod non sonaret Deum; nec quidquam ad quietem placidissimam eius mentem trahere, nisi allicientis vox amoris. Illi blandiebatur diuinus lepor, in qua compendiariam rerum omnium venustatem inspiciebat; ludebat inter diuina blandimenta Virgo cæli, terræque lepor; & lusus ille cum Deo diuinam iracundiam erga mortales in dies magis magisque mitigabat. Mulcebatur Virgo diuinæ voluptatis manu; sed non minus etiam diuinus furor in homines nutricij Dei blanditijs mulcebatur. Quid multa? Matrem suam, suæque humanitatis materiam alebat Deus. Quæ cum ita sint, nos qui sub tutela tantæ matris viuimus, intelligamus tandem, quid sit patrocinium illius Dominæ, cuius educationi summa Diuinitas sese impendit, quæ verò nostra famulorum obsequia in Virginem esse debeant, cum ea fuerint in ipsam studia regnantis Diuinitatis.

D I X I.

ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΣ ΑΙΔΗΣ ΤΗΝ ΓΕΝΝΗΘΕΙΣΑΝ ΠΑΡΘΕΝΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΝ ΠΡΟΣΚΥΝΕΙΤΑΙ.

ΔΕΙΝΑ σκότους ἀρχεῖα, βαθὺ πρυτανεῖον ὀλέθρου,
Καὶ μέγας εὐμενίδων, καὶ βασίλεια γοῶν
Φέγγει παρθενίης βεβλημένα τάρβος ἐπίσχει.
Ἐκ δὲ βυθοῦ λήθην σφοδρὸς ἔσεισε τρόμος.
Στὺξ βαρύποτμε σέβει θεῖον βρέφος, ὅζον ὀλύμπου,
Δέσποιναν τ' αἴδεω αἰνὰ πέλωρα σέβει.
Πλούτων καί τ' ἄρχων ἀνεθήκατο σκῆπτον ἀνάσσῃ.
Παρθενικῇ δὲ κύνων τρισσὸν ἔκαμψε κάρη.
Προσκυνέω σε κόρη, σοὶ ἐπεύχομαι ἔνθεον ὄμμα,
Πρὶν τὰ Θεοῦ ἱκέτης, νῦν τὰ σὰ δεσμὰ φέρω.

CONCVSSA TARTARA

NATAM VIRGINEM REGINAM ADORANT.

Epigramma habitum

A BALTHASARE AGVSTINO SENENSI.

VMBRARVM regnum, cladisque profunda vorago,
Regia singultus Eumenidumque chaos
Virgineo trepidant male consternata nitore;
Et validus Lethes concutit ima tremor.
Infantis venerare ortus, & germen olympi
Styx atra, & dominam flammea monstra colant.
En, licet inuitus, Reginæ sceptra sacrauit
Pluton, tergeminus flexit & ora Canis.
Pupula, te veneror, diuum te lumen adoro:
Numinis vna prius, nunc tua Vincla fero.

IN-

INFANTI VIRGINI COELI TERRAEQ. VECTIGAL.

Carmen habitum
A IOANNE BAPTISTA RAGGIO GENVENSI.

MNIA quisnam versat amor? quæ gaudia mundũ
Pertentant? quò Phœbus abit? quò vertitur æther?
Quò flectunt elementa gradus? quid sæcula cursum
Approperant, refluoque petunt iam lapsa relabi
Turbine, fatorumque parant peruertere leges?
Nos quoq; quò rapimur? quis me mihi subtrabit ardor?
Nascentis nos vrget amor, nos Dia lacessit
Paruula. Proh quantus radiat per lumina Phœbus!
Quam multus micat ore Deus! Mortalibus ardent
Fœdere mixta nouo decora immortalia formis.
Obstupuit natura parens, obtutibus hæret
Virginis in vultu, nt sit mortalis imago:
Ambigat esse Deum, numenq; Infantis adoret:
Proxima Diuinis certe venerabitur ora,
Et Dominam sibi prona colet. Iam quidquid in orbe est
Infanti sua dona parat, sua deuouet æther
Lumina, selectosque sacrant elementa nitores.
Prima quidem Tellus Nympharum cincta maniplis
Delicias florum, & Veris decerpit honores;
Florigeri assistunt Zephyri, calathisq. ministrant;
Margine quisque suo florum stat concolor ordo.
Virginis ad cunas properant, mollesq; tapetas
Floribus intexunt: passim florentia vernant
Stamina: respirant viuos imitantia motus
Ora virum, tenero mentita in flore lacertos
Brachia flectuntur, confictio in corpore sensus
Visitur, humanos efflant simulacra calores.
Exprimit innumeras florum pictura figuras:

Cen-

Candidulis clareſcit opus; nigrantibus vmbras
Proÿcit, & mediÿs textum coaleſcit in vnum
Pars cedit, retroq; fugit: Pars eminet: illi
Tethyos extendunt campos: hi nubibus æthram
Obuoluunt, hi mille ſinus in veſte figurant.
Quin & viuentes animorum in corpore motus
Finguntur. Vomit ira faces per roſcida florum
Ridet amor, palletq; timor; ſpes anxia durat.
Vidit opus, ſtupuitq; nouo ſuffuſa pudore
Demiſſos pictura genas. Etruria nexu
Doctior implicito laues animare lapillos
Talia centenos non perfeciſſet in annos.
Iſacidum Reges, & Virginis alta propago.
Flore colorantur vario, magnamque nepotem
Sollicitant votis, & fœtam numine matrem.
Has tellus aggeſſit opes, diuamque ſalutat:
Florea ſtrata iacent; Te florea Pupula florum
Dona decent; ne bella meos, ne deſpice flores,
Et florem dabis ipſa tuum, quem Phœbus & aſtra
Prona colent, quo diuini mens alma Parentis
Floruit; & parili vernabis germine Mater.
Ergo age læta meos cape florea Pupula flores.
Dixerat hæc Tellus; & iam Thetis æquore ab alto
Approperat, ſequitur ſquammis argentea pubes
Coralio bene compta caput, cochleaq; nitenti.
Immanem Oceani concham ſua dona ferebant
Gemmantis matrem ſobolis, cui gemmeus albet
Alueus, ingenitoq; ſinus fulgore renidet,
Tum ſic orſa Thetis. Cunas tibi diua Propago
Oceani tulit vnda ferax. Te gemmeus alueus
Gemmea Pupa decet: pro cunis vnio gemmas
Optat, & ætherei roris vis gemmea conchas:
Diuini noua gemma maris te te inſere conchæ;
Cunarum ne ſperne ſinus: ſic diues Olympus
In te diuinum diffundat Pupula rorem;
Sic te Virgineam diuus petat vnio concham.
Hæc Thetis, & lætum dictis admurmurat agmen.
Ocyor interea cœli per inane volantum

Legerat

Legerat Iris opes; teretemq; operosa per orbem
Aurea plumarum discrimina vinxerat arte:
Discolor hæc triplici pompa Mæandrus obibat,
Et totidem picta currebant Iride limbi.
Ergo vbi flabellum sibi par intexuit Iris,
Auraq; Zephyriq. potens; sua lumina pennis
Afflauit, variumq; immiscuit orbibus arcum
Virgineos subit inde lares, & poplite flexo
Prætendens munus roseo sic ore profatur:
Aëris imperium pronis tibi seruiet auris
Digna Deo soboles; flabelli textilis orbis
Aëris, & sceptrum fert, & regale tributum;
Hoc mulcente ferus rabiosos mitigat ignes
Sirius, & lenes Zephyros leo turbidus efflat.
Mitescit glacialis hyems; Boreasq; fauoni
Induit afflatus, & veris amabilis auras.
Flabelli, mea Diua, leues ne despice plumas,
Flabelli tua dextra vices, motusq; ciebit,
Cum somnos diuina tuis captabit in vulnis
Progenies, aurasq; manu, Zephyrosq; vocabis.
Hæc Iris, rutilumq; fuga se flexit in arcum.
Viderat hæc Phœbus, nec segnior ille coruscum
Vrget opus. Primum fuluis de crinibus aurum
Et capitis decus euellit, radijsq; subactos
Adnectens radios replicatis flexibus æquat,
Inque puellarem contexit lumina pallam.
Infantis tum tecta subit, primosq; Puellæ
Hæret ad obtutus, hebetiq; in lumine pallet.
Iam solem fluxisse timet, lucisq; perennem
Gurgitem ad insolitam iam contabescere lucem.
His tandem mouet ora modis. Licèt aureus ignis
Et vultus mea flamma tuis fulgoribus impar
Langueat, ætheneæ tamen ipse opulentia lucis
Ardeo, nec quidquam, nisi nostra è lampade fulget:
Is quicunq; nitor famulo tibi supplicat igne
O lux plena Deo; & si quod licet ire per ausum
Prima tibi decora, & capitis fulgentius aurum
Et lucis prosternit opes. Cape Diua quod Orbis

Conari

NASCENTI VIRGINI

FESTIVI RERVM OMNIVM PLAVSVS *MVSICIS MODVLIS EXPRESSI.*

COELI NAENIA.

IBI Diuinum Pupula nectar
Vbere pleno fundit Olympus;
O nata cœlo, nota Tonanti
Diuinitatis suge papillas,
Sophiaque sempiternæ
Age lac, age mel, age delicias
Suge, suge Puellula.
Tibi nutrix, tibi lac, tibi mamma
Deus est.
Et Amoris, & leporis tibi copia refluit.
Imbue Numine pectora lacteo,
Epulare Virgo Numen, cape Numinis epulum.
Cape redditura Paruulo
Lactis munera Numini.
En adest tibi Virgo
Fascia diuinæ contexta nitoribus aulæ.
In spiras tibi voluitur
Numinis pretiosior supellex.
Indue solem Pupula textilem:
Numinis indue Virgo volumina.

QVAE noua ſurgunt lumina terris?
Quae mihi Diuina nata eſt opulentia lucis?
Cœlo dignius emico,
Luna purius albico:
Phœbo clarius ardeo.
Oblita motus, & rotantis ætheris
Admirabunda me ſydera luce tuentur.
Non Lucifer, nec Heſperus
Alterna vice lucis, & vmbræ
Noctem, diemuè nuntij terris ferent;
Exorta iam Diuinitatis Aurora
Nunciat æterni iubar immortale diei.
O quanta formæ dignitas illam beat?
Capillus arcus eſt
Corda Dei ferientis Amoris.
Frons eſt ſerenitatis alma regia.
Lumina ſunt leporum
Es gratiarùm machinæ,
Fulmina ſunt Amoris
Diuina grato vulnere
Pectora ſaucìantis.
Floret genis alacritas,
Ridet ore venuſtas,
Nitet dentibus vnio,
Ardent pyropi purpura labellula:
Quanta Pupula Diua, quanta, quanta eſt
Amor, & lepor, & decor, & nitor eſt.
Tota mel, & ocellulus Tonantis,
Tota delicium, iocuſque coeli.
Age lepidula iubare placido
Mea, propitia, decora cumula.
Mihi tripudia ſola reciprocent,
Mihi columina ſupera reboent.

MA-

212